

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Meyeri S. Literarum Doct. & Prof. Uxor Christiana Sive De Conjugio Inter Duos Deque Incestu Et Divortiis, Dissertationes Tres

Meier, Johannes

Amstelædami, 1688

Cap. V. Nec denique Patres, Ius Civile, Imperatorum, Regum, Principum,
Comitum, Persarum, Turcarum, aliorumque exempla polygamiam
confirmant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40272

CAPUT V.

Nec denique Patres, Jus civile, Imperatorum, Regum, Principum, Comitum, Persarum, Turcarum, aliorumque exempla polygamiam confirmant.

TAndem Patres polygamiam, ceu peccatum contra legem naturæ vel moralem, vel Novum Testamentum, non taxasse & condemnasse, post Ochinum contendunt Theophilus & Athanasius *Thesi LXXXVIII.* Quibus addunt suffragia Lutheri, Ph. Melanchtonis & Joh. Calvini. Subjungunt *Thesi LXXXIX.* exempla Imperatorum, Constantis, Constantii, Commodi, Caroli M. Valentiniani, Lotharii, Principis Germaniæ, Comitis a Gleichen, Episcopi Anglicani, Civis Amstelodamensis, Persarum, Turcarum, aliorumque in Oriente & Occidente, (Quæ partim citat Arcuarius *Parte IV.*) *Thesi XC* & ultima ipsum jus civile favere polygamie, fingit Theophilus, cum concubinatum, seu possessionem secundariarum uxorum permittat. Quibus omnibus tandem Arcuarius clausulæ loco subnectit documentum, quo certo casu, Luthero, Melanchtoni, Bucero, aliisque gravissimis Theologis, polygamiam probatam esse, docet.

II. Ad illa omnia in genere respondemus, Sacram Scripturam solam esse regulam vitæ ac morum, non scripta humana, & legibus vivendum, non exemplis. Examinanda sunt Patrum scripta ad verbi divini normam. Patres non numina, sed lumina esse, quibus non nimis credendum, quia de facto errarunt, fatetur Athanasius. Quod Ecclesiæ veteris de polygamia iudicium fuerit, ex veteribus Canonibus, qui digamis benedici prohibent, petendum esse, monet Doctissimus Beza. Nonnulli Patres, quos inter Justinus contra Tryphonem, olim in V. T. polygamiam quidem permissam, nunc vero quemque lætari sub vite sua, hoc est, quemque habere uxorem suam, eamque unam, docent. Idem Rabbinos reprehendit, quod adhuc sibi permitterent plures. Epiphanius *de Conjugio, vir non duas uxores simul habeat, altera adhuc superstite.*

III. Lutherum in fervore disputationis contra sedem Romanam aliquando affectibus abreptum ab uno extremo ad alterum devenisse, nemo facile inficiabitur. Etsi, fatente Arcuario, nonnulla, quæ

quæ scripserat, paullo ante obitum, mutarit & emendaverit. Pariter Melanchtonis sententia variavit. In consultatione de Digamia Regis Angliæ scribit, Polygamiam non esse rem omnino inusitatam, nec esse contra jus divinum. Sed Petrus Martyr Loc. Comm. Class. 2. Loc. 10. docet, quod etsi in Ethicis suis dicat, Deum in Israelitis probasse polygamiam, tamen in lib. de Conjugio apertissime scribat, matrimonium esse oportere conjunctionem unius ad unam. In patribus autem ait, Deum eam imperfectionem tolerasse: illos enim etsi alioqui perfecti essent, tamen non caruisse suis navis. Sed idem de arbore consanguinitatis apertius ait, peccatum illud fuisse ignorantia. Iob. Calvinus plane contrariatur sententiæ Theophili cæterorumque polygamie fautorum. Audiamus eum ad Gen. iv. 19. de Lamecho: *Habemus hic polygamie originem in gente perversa ac degenerare: primum vero ejus authorem hominem sexum, & omnis humanitatis expertem. Cæterum immodicæ propagandæ domus sue studio, ut elati homines & ambitiosi solent, an libidine impulsus fuerit, parum ad rem attinet: quia utroque modo violavit sanctam conjugii legem, quæ a Deo prodita fuerat. Statuerat Deus ut essent duo in carnem unam, atque iste perpetuus erat naturæ ordo: Lamech belluino Dei contemptu naturæ jura corrumpit. Dominus ergo legitimi conjugii corruptelam ex domo Cain prodire, & a persona Lamech incipere voluit, ut polygamos exempli puderet. Pariter ad Gen. xvi. Sarai concubii legem pervertit; lectum conjugalem, qui duobus dicatus erat, polluendo. Nec valet excusatio, quod concubinam uxoris loco esse voluerit: quia fixum illud manere debuerat, mulierem viro adjunctam esse, ut essent duo in carnem unam.... Nec culpa etiam vacavit Abram, quod stulto ac præpostero uxoris consilio obsequutus est. Ergo ut vitiosa fuit precipitantia Sarai, ita reprehensione digna est Abrahæ facilitas.*

IV. Imperatores & Reges nonnulli vel concubinas habuerunt, vel unam uxorem repudiarunt, quia ex Jure civili utrumque licitum judicabant. l. 4. §. 1. D. de concubin. l. 3. C. de adult. l. 5. C. ad ad Sc. Orfician. Novell. Iuliani 18. De repud. uxore vid. Dig. lib. 24. Tit. 2. de Divortiiis & Repudiis. Inde tamen male colligit Theophilus, Jure Civili polygamiam approbari. Contrarium liquet Instit. l. 1. Tit. 10. *Duas uxores habere non potes.* Adde l. 1. D. de rit. nupt. l. 15. §. 4. D. de manum. vindict. l. 1. l. 13. §. 1. D. de his, qui notantur infam. l. 2. C. de incest. nupt. l. 5. C. de donat. ant. nupt. De Valentiniano vid. supra Sect. 11. Cap. iv. Th. xxiii. Et constat, Theodosium

dofium, Arcadium, & Honorium, post Valentiniani filios Imperatores, ipsis quoque Judæis polygamia interdixisset. 7. *C. de Judæis*. Et ex Constantini constitutione nemini licuit, constante matrimonio, concubinam penes se habere. *l. unic. C. de Concub.* Justinianus & uxorum & concubinarum multitudinem prohibuit *Novell. 18. Cap. 5. Novell. 89. cap. 12. §. 6. §. 7. Instit. de nupt. l. 3. C. comm. de manumiss.*

V. Denique Germ. Principi gravissimi illi Theologi, ab Arcuario citati, Lutherus, Melanchton, Bucerus, Corvinus, Adamus F... Leningus, Winther, Melander, dissuaserunt alteram uxorem, ad primam Institutionem provocantes, quemadmodum ex eorum *Consideratione ab Arcuario producta* videre est: *Suadere non possumus*, ajunt, *ut introducatur publice & velut lege sanciatur permissio, plures, quam unam, uxores ducendi...* Deus matrimonium instituit, ut tantum duarum, & non plurium personarum esset societas, si natura non esset corrupta; hoc intendit illa sententia, erunt duo in carne una, idque primitus fuit observatum. Sed Lamech in matrimonium pluralitatem uxorum invehit, quod de illo Scriptura memorat, tanquam introductum contra primam regulam. Apud infideles tamen fuit consuetudine receptum; postea Abraham quoque & ejus posterius plures duxerunt uxores. Cerium est, hoc postmodum lege Mosis permissum fuisse, teste Scriptura *Deut. 21. ut homo haberet duas uxores; nam Deus fragili nature aliquid indulget.* Cum vero Principio & creationi consentaneum sit, unica uxore contentum vivere, hujusmodi lex est laudabilis, & ab Ecclesia acceptanda, nec lex huic contraria statuenda. Nam Christus repetit hanc sententiam. erunt duo in carne una *Matth. 19.* & in memoriam revocat, quale matrimonium ante humanam fragilitatem esse debuisset. Certis tamen casibus locus est dispensationi. Si quis apud exterarum Nationum captivus ad curam corporis & sanitatem inibi, alteram uxorem superinduceret, vel si quis haberet Leprosam, his casibus alteram ducere cum consilio sui pastoris, non intentione novam legem inducendi, sed sue necessitati consulendi, hinc nescimus, qua ratione damnare liceret. Tandem tamen variis rationibus inducti & coacti quasi in eas nuptias consensere, quemadmodum documentum ab Arcuario appositum testatur; an inde inferre licet, gravissimis illis Theologis polygamiam esse approbatam?